

Krajský úřad Jihomoravského kraje

odbor životního prostředí

Žerotínovo náměstí 3, 601 82 Brno

Váš dopis zn.: PM-24672/2016-200

Ze dne: 29.05.2019

Č. j.: JMK 84530/2019

Sp. zn.: S-JMK 79773/2019

Vyřizuje: Mgr. V. Škorpíková

Telefon: 541654322

Datum: 12.06.2019

Povodí Moravy, s. p. (DS)

Dřevařská 11

602 00 BRNO

I. Stanovisko orgánu ochrany přírody k možnosti existence významného vlivu záměru „Opatření ke zlepšení podmínek předmětu ochrany přírodní rezervace Věstonická nádrž a ptačí oblasti Střední nádrž VDNM a vodohospodářské funkce soustavy Střední a Dolní nádrže VDNM“ na soustavu lokalit Natura 2000

Krajský úřad Jihomoravského kraje, odbor životního prostředí, příslušný podle ustanovení § 77a odst. 4 písm. n) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), vyhodnotil na základě žádosti státního podniku Povodí Moravy, se sídlem Dřevařská 11, 602 00 Brno (IČ 70890013), podané dne 03.06.2019, možnosti vlivu výše uvedeného záměru na lokality soustavy Natura 2000 a vydává

s t a n o v i s k o

podle § 45i odstavce 1 zákona v tom smyslu, že

n e l z e v y l o u č i t v ý z n a m n ý v l i v

hodnoceného záměru na ptačí oblast Střední nádrž vodního díla Nové Mlýny.

O d ů v o d n ě n í

Předmětem záměru je změna nakládání s vodami a manipulačního řádu střední a dolní nádrže VDNM spočívající zejména v navýšení maximální zásobní hladiny v obou nádržích na kótu 170,35 m, a to v návaznosti na nevyrovnaný srážkový režim a dlouhotrvající sucha v posledních letech, s čímž souvisí vyšší potřeba závlah. Určitý objem zadržené vody má být využit rovněž pro environmentální opatření – povodňování Soutoku, nadlepšování průtoků v Dyji, Zámecké Dyji, Včelínku a Kančí oboře.

Neméně důležitou součástí záměru je realizace komplexu opatření cílených na zlepšení stavu přírodní rezervace Věstonická nádrž a ptačí oblasti Střední nádrž vodního díla Nové Mlýny (dále jen „PO Střední nádrž VDNM“), která zahrnují úpravu umělých ostrovů A a B (navýšení původních obvodových prvků a tvorbu menších ostrůvků ve vzniklé laguně ostrova B); propojení jednotlivých ostrovů soustavy Písky s lokální stabilizací břehů a zbudováním vlnolamu; rozhrnutí valu kolem kostela sv. Linhartu na Kostelním ostrově a jeho ochranu před rozplavováním zbudováním soustavy ostrůvků; ochranu Hřbitovního ostrova realizací vlnolamu; úpravu pilířů bývalého mostu přes Dyji (jejich zvýšení či propojení), navýšení, stabilizaci a úpravu Deponií včetně zbudování dvou nových; vytvoření litorální

IČ

708 88 337

DIČ

CZ70888337

Telefon

541654322

E-mail

skorpikova.vlasta@kr-jihomoravsky.cz

Internet

www.kr-jihomoravsky.cz

zóny u části západní a severní hráze, příp. v Pouzdřanské zátocy. Navržená opatření jsou popsána jen rámcově s tím, že jejich přesná podoba (u některých otázka realizace vůbec) bude dořešena následně.

Z hlediska posuzování záměru je důležitá také úvaha o režimu manipulace s hladinou v průběhu roku. Maximálního nadržení na kótu 170,35 m n. m. by mělo být dosaženo na jaře, v dalších měsících by hladina měla klesat, přičemž otázka možnosti poklesu pod kótu 170,00 m n. m. musí být prověřena s ohledem na bezpečnost vodního díla.

Posuzovaným záměrem bude ovlivněna především ptačí oblast Střední nádrž vodního díla Nové Mlýny (CZ0621030), které se záměr bezprostředně dotýká jak návrhem manipulace s výškou vodní hladiny, tak situováním navrhovaných opatření.

Předmětem ochrany v PO střední nádrž VDNM jsou populace rybáka obecného (*Sterna hirundo*), orla mořského (*Haliaeetus albicilla*), husy velké (*Anser anser*), husy polní (*A. fabalis*), husy běločelé (*A. albifrons*) a vodní ptáci v počtu vyšším než 20 000 jedinců a jejich biotopy. Všechny lze považovat za potenciálně dotčené, přičemž posuzovaný záměr je může ovlivnit několika způsoby.

Rybák obecný hnízdí v koloniích, které zakládá na ostrůvcích ve vodních nádržích či řekách. Hnízda staví na zemi na málo zarostlých místech, často jen na naplaveném štěrku. Potravu tvoří především malé rybky, méně hmyz a korýši. Početnost kolonií silně kolísá v závislosti na výšce vodní hladiny, stavu bylinného porostu na hnízdištích a dalších faktorech. V České republice hnízdí pravidelně jen v několika oblastech jižních Čech, jižní Moravy a Slezska v početnosti kolísající od začátku 21. století kolem 450 párů. V PO Střední nádrž VDNM hnízdilo v letech 2011-2013 70-80 párů¹, v dalších letech se velikost lokální populace pohybovala kolem 100 párů, takže je zřejmé, že lokalita je pro druh významná z hlediska celé republiky. Vlastní hnízdiště se v průběhu let mění v závislosti na nabídce vhodných hnízdních biotopů, která je intenzivně ovlivňována cíleným managementem, jenž v území probíhá od roku 2010.

Rybák obecný bude realizací záměru nesporně ovlivněn. Míra tohoto vlivu však závisí na konkrétních parametrech jednotlivých aktivit. Zvýšení vodní hladiny v jarním období bude znamenat zaplavení části ploch potenciálně druhem využitelných k hnízdění. Při následném snižování hladiny budou vhodná hnízdiště odkrývána, jejich využitelnost však odvisí od období, kdy k tomu dojde. Určitá navrhovaná opatření by mohla mít na rybáka obecného pozitivní dopad v tom smyslu, že mu poskytnou nová hnízdiště (samostatné nové ostrůvky, obvodové prvky ostrovů, vlnolamy apod.), jiná mohou nahrazovat ztrátu stávajících zajímavých potravních stanovišť (mělčiny, laguny, litorály).

Způsob ovlivnění dalších předmětů ochrany PO Střední nádrž VDNM není tak jednoznačný. Pro orla mořského představuje oblast především významné zimoviště. Každoročně zde potravu nacházejí desítky jedinců, někteří z nich na nádrži i nocují, jiní zalétají na noc do okolních lužních lesů. Ve vegetační době patří nádrž do potravního areálu dvou párů, které hnízdí v okolí.

Co se týče hus, je dotčená lokalita jejich nejvýznamnějším zimovištěm v rámci celé České republiky. Koncentrují se sem v počtech desítek tisíc jedinců, konkrétní množství závisí především na průběhu zimy – výšce sněhové pokrývky. V zimním období se výrazně podílejí na dosažení kritéria 20 000 vodních ptáků jako jednoho z předmětů ochrany PO. Z dalších druhů v tomto případě hrají roli především kachny divoké a v hnízdní době to bývali rackové chechtaví, než jejich početnost v souladu

¹ Hora J., Kučera Z., Němec M. a Vojtěchovská E. (eds), 2018: Monitoring druhů Přílohy I Směrnice o ptácích a ptačích oblastí v letech 2011-2013. Příroda 38

s celorepublikovým trendem významně poklesla. Početnost vodních ptáků v území závisí na řadě faktorů, především přítomnosti vhodných biotopů hnízdních i potravních, potravní nabídce v nádrži i blízkém okolí a rušivých vlivech. Tyto okolnosti se v souvislosti s posuzovaným záměrem mohou výrazně měnit a ovlivnit vodní ptáky a jejich početnost jak pozitivně, tak negativně.

Husa velká v území navíc i hnízdí, je však ve výběru hnízdního prostředí pružnější než rybák obecný. Hnízdo umísťuje do bylinné vegetace ostrovů, poloostrovů či litorálu, rozsahem těchto ploch bude tedy rovněž ovlivněna. V pohnízním období, v posledních letech hlavně na podzim, se na střední nádrži VDNM shromažďuje v počtech stovek až tisíců jedinců, stále častěji zde ve významných počtech také zimuje.

Všechny uvedené druhy budou ovlivněny rušením v době realizace navrhovaných opatření. Vzhledem k významu nádrže jako hnízdiště, podzimního shromaždiště i zimoviště nelze pro navržené úpravy nalézt zcela bezproblémové časové období.

Dalšími potenciálně dotčenými lokalitami jsou vzhledem k vazbě na území záměru a souvislost vodních režimů EVL Niva Dyje (CZ0624099), PO Lednické rybníky (CZ0621028), EVL Soutok – Podluží (CZ0624119) a PO Soutok – Tvrdonicko (CZ0621027). Jejich možné ovlivnění lze vnímat veskrze pozitivně v případě, že voda akumulovaná ve střední nádrži bude využita ke zlepšení vodní bilance v nich, jak je deklarováno žadatelem. Cílené povodňování může mít kladný vliv na řadu vodních a mokřadních stanovišť (říční náplavy, lužní lesy, vlhké luční porosty, vysokobylinná lemová společenstva apod.), resp. druhů (např. hořavka duhová, klínatky, svinutec tenký, obojživelníci), které v nich jsou předmětem ochrany. Ovšem záměr sám negeneruje nutnost vypouštění většího objemu vody, tedy nebude-li shoda zainteresovaných subjektů na potřebě povodňování, situace v porovnání s aktuálním stavem nedozná prakticky žádných změn.

Závěrem lze konstatovat, že záměr má potenciál dosáhnout v území optimalizace vodohospodářské i environmentální. Nicméně vzhledem k současné fázi jeho přípravy, kdy není jasné, jak bude manipulováno s hladinou střední nádrže VDNM, a opatření pro posílení ekologických funkcí nádrže jsou navržena jen rámcově, přičemž není zcela jasně dáno, která z nich budou skutečně součástí projektu, není aktuálně možné vyloučit možnost významně negativních vlivů záměru na PO Střední nádrž VDNM, resp. její předměty ochrany, konkrétně populaci rybáka obecného a vodní ptáky v počtu převyšujícím 20 000 jedinců.

Toto odůvodněné stanovisko se vydává postupem podle části čtvrté zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, a nejedná se o rozhodnutí ve správním řízení. Vzhledem ke znění stanoviska bude záměr ve smyslu ust. § 45i odst. 2 a násl. zákona předmětem posouzení podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

II. Vyjádření z hlediska dalších zájmů chráněných zákonem

Záměr má rovněž potenciál dotknout se zájmů chráněných podle části druhé, třetí a páté zákona. K jeho dalšímu projednání tak bude nezbytné zajistit zpracování hodnocení záměru autorizovanou osobou ve smyslu § 67 zákona. Předmětem hodnocení budou zejména dopady na předmět ochrany přírodní rezervace Věstonická nádrž ve smyslu základních a bližších ochranných podmínek, dále možné zásahy do přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů a také zásahy do významného krajinného prvku vodní tok a údolní niva a v jeho rámci i střety s vymezenými prvky

územního systému ekologické stability. Hodnocení bude obsahovat závěry o potřebnosti vydání příslušných výjimek a souhlasů.

Ing. František Havíř v. r.
vedoucí odboru

Za správnost vyhotovení: Anna Foltová